

Ilse van Leiden en Henk Ferwerda

Verschenen in: 'Het Tijdschrift voor de Politie' 1/2
januari/februari 2007, jaargang 69

Van cold case naar hot case

De stand van zaken
en opbrengsten van
coldcaseonderzoek
in Nederland

Op 10 augustus 1998 werd het levenloze en halfontklede lichaam van Nicky Verstappen aan-getroffen op de Brunsummerheide in Limburg. Een dag eerder verdween hij van een jeugdkamp op een kampeerterrein. Zijn lichaam werd 1200 meter van het terrein teruggevonden, in een perceel met kerstbomen.

Tot op de dag van vandaag zijn de ouders van Nicky in spanning of de moord op hun zoontje ooit nog zal worden opgelost. In de loop der jaren heeft de politie meerdere verdachten in het vizier gehad, maar die gingen allen vrijuit. Het nieuwe jaar lijkt een lichtpuntje in de zaak te bieden: op 9 januari 2007 wordt een 36-jarige man gearresteerd op verdenking van betrokkenheid bij de moord op het jongetje. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of hij inderdaad de dader is. De zaak Nicky Verstappen is een cold case: een ernstig misdrijf dat ondanks alle inspanningen van politie en justitie (tot op dit moment) niet is opgehelderd.

Cold cases zijn van alle tijden

Het totale aantal onopgeloste kapitale delicten in Nederland is onbekend. Praktische barrières staan een gemakkelijke inventarisatie van cold cases in de weg. Zo worden de politieregistratiesystemen na een aantal jaren 'geschoond' waardoor misdrijven die langere tijd geleden zijn gepleegd uit de (actuele) registratie verdwijnen. Daarnaast wordt een inventarisatie bemoeilijkt doordat het archiveren van dossiers en relevant materiaal van oude zaken in het verleden niet altijd optimaal was; men ging er – destijds – min of meer van uit dat een afgesloten zaak ook echt 'afgeschreven'

was. Dossiers van oude, onopgeloste zaken raakten versnipperd over (decentrale) archieven en over personen. Het Landelijk Team Kindermoord dat een aantal jaren heeft gefunctioneerd met als doel het opnieuw bekijken van 'oude' onopgeloste kindermoorden en vermissingen is meermalen tegen dit verschijnsel aangelopen; bijna de helft van de dossiers van de onopgeloste zaken bleek onvolledig of zoek te zijn.

Hoewel een landelijk beeld van het aantal cold cases in Nederland op dit moment dus ontbreekt, lijkt het wel om een aanzienlijk aantal zaken te gaan. Steeds meer politieregio's leggen zich toe op een inventarisatie van het aantal onopgeloste (ernstige) misdrijven. Een vorig jaar uitgevoerde telling vanaf 1988 door de politieregio Amsterdam-Amstelland leverde een aantal van 266 onopgeloste moord- en doodslagzaken op. Een inventarisatie door de politieregio Rotterdam-Rijnmond komt uit op een honderdtal cold cases.

Cold cases in onderzoek

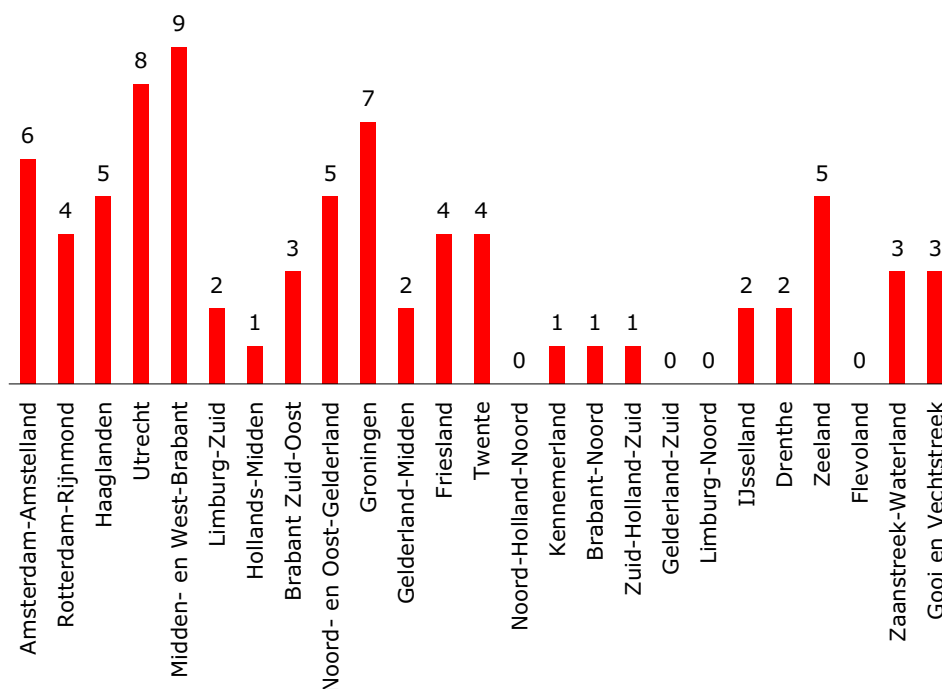
Op basis van een landelijk onderzoek bij alle regiokorpsen dat wij in opdracht van het Programma Politie en Wetenschap hebben uitgevoerd, is onder andere inzicht verkregen in het aantal cold cases dat de laatste jaren door een researchteam opnieuw in onderzoek is genomen. De landelijke inventarisatie laat zien dat er tussen 2000 en medio 2005 78 cold cases opnieuw door een re-

cheteam in onderzoek zijn genomen. Dit komt neer op gemiddeld 17 cold cases per jaar. Het gaat dan veelal om moord- of doodslagzaken maar ook om ernstige zedenzaken en vermissingen. Met name vanaf 2002 wordt er door de meeste politieregio's sterker geïnvesteerd in coldcaseonderzoeken: het aantal coldcaseonderzoeken neemt vanaf dat moment een vaart met een piek in 2004, toen werden er in Nederland 28 cold cases opnieuw onder de loep genomen. Tot medio 2005 – zo is te zien in figuur 1 – hebben alle regiokorpsen op vier na ten minste één cold case heropend.

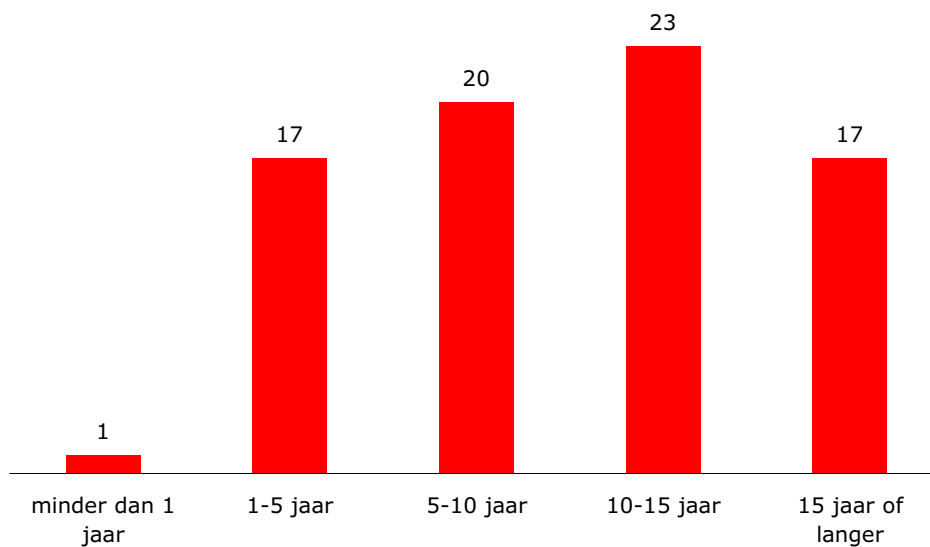
Cold cases zijn niet vanzelfsprekend altijd old cases. Bijna een kwart van de heropende zaken heeft namelijk niet langer dan vijf jaar 'op de plank gelegen'. Zoals te zien in figuur 2 is het merendeel van de onderzochte cold cases wel ouder: de helft van de misdrijven is langer dan tien of zelfs vijftien jaar geleden gepleegd. Met name bij de echt 'oude' zaken wordt de verjaringstermijn een punt van zorg.

Per 1 januari 2006 heeft een belangrijke wetswijziging ten aanzien van verjaring van misdrijven voor veel cold cases de druk van de ketel genomen. Met de nieuwe wetgeving kunnen daders van onopgeloste ernstige misdrijven die na 1988 zijn gepleegd – en waarvoor levenslange gevangenisstraf geldt – nu levenslang worden vervolgd.

Figuur 1 – Aantal gedraaide coldcaseonderzoeken in Nederland in de periode van 2000 tot medio 2005

Figuur 2 – Periode tussen misdrijf en start coldcaseonderzoek (in absolute aantallen)

Voor misdrijven waarop een gevangenisstraf van tien jaar of langer staat, is de verjaringstermijn van vijftien naar twintig jaar verlengd.

Opsporing loont: 35% wordt alsnog opgelost

Dat het opnieuw investeren in onopgeloste ernstige misdrijven loont, blijkt uit het gegeven dat een derde van alle afgeronde coldcaseonderzoeken – jaren na dato – alsnog tot een opheldering van het misdrijf heeft geleid. Nieuwe informatie over de zaak, maar ook voortschrijdend inzicht op het gebied van opsporing en technisch-forensische ontwikkelingen hebben daaraan bijgedragen. De coldcaseonderzoeken die niet hebben geresulteerd in opheldering van het misdrijf, hebben vaak wel de kans op opheldering in de toekomst vergroot door bijvoorbeeld goede documentatie, het uitsluiten van scenario's en hernieuwd sporenonderzoek. Zo is de moord in 1986 op Arthur Ghurahoo (mede) dankzij de ondernomen stappen in het coldcaseonderzoek enige tijd na afronding ervan in 2005 alsnog opgehelderd.

Een ander belangrijk resultaat van coldcaseonderzoek dat van kwalitatieve aard is, is de ervaring en kennis die tijdens een dergelijk onderzoek wordt opgedaan. Coldcaseonderzoek kent namelijk op bepaalde aspecten een andere werkmethode en vergt andere vaardigheden van rechercheurs dan regulier opsporingsonderzoek. Zo start een coldcaseonderzoek in tegenstelling tot onderzoek naar actuele misdrijven niet bij de plaats delict maar bij platte informatie: het (oude) onderzoeksdos-

sier van de zaak. Terwijl de eerste belangrijke stappen in een regulier rechercheonderzoek het bezoeken van de plaats delict en het verrichten van operationeel rechercheonderzoek betreffen, wordt de basis voor een coldcaseonderzoek gelegd bij het terughalen en completeren van alle informatie over de oude zaak. In de praktijk blijkt hier ook direct het grootste struikelblok bij coldcaseonderzoek te liggen. Informatie blijkt namelijk vaak versnipperd over archieven, locaties en zelfs personen te liggen, waardoor het tijdrovend is en het niet altijd lukt het dossier compleet te krijgen. Sporen(dragers) en ander relevant materiaal blijken daarnaast soms onbruikbaar door de tand des tijds of zelfs in het geheel verdwenen te zijn. Coldcaseonderzoek wordt door rechercheurs uit de praktijk niet voor niets getypeerd als 'een stoffige bezigheid waar zitvlees voor nodig is'. Het terughalen van de informatie en het grondig en op gestructureerde wijze doorspitten van de dossiers vergt geduld en een frisse en kritische blik van rechercheurs.

In dit opzicht is het een aantrekkelijke gedachte om ervaren rechercheurs die de dienst mogen verlaten (TOR) – op vrijwillige basis – langer aan de politie in het algemeen en de afdelingen recherche in het bijzonder te verbinden. Hiermee blijven niet alleen kennis en competenties bewaard, maar kan voor een deel ook het hoofd worden geboden aan de krapte die er de komende jaren binnen de rechercheafdelingen in het land zal ontstaan.

Leren van oude zaken

Het onderzoek naar cold cases dat door ons is gedaan, wijst uit dat analyse van de uitvoering van coldcaseonderzoeken leerervaringen oplevert die eveneens in regulier onderzoek naar ernstige misdrijven toepasbaar zijn. Randvoorwaarden voor een gedegen uitvoering van een opsporingsonderzoek zijn ruimte, tijd en kwaliteit. Deze aspecten blijken soms onvoldoende aandacht te krijgen wanneer een ernstig misdrijf wordt gepleegd en er direct een onderzoek moet worden opgestart; de waan van de dag regeert. Met name ruimte en tijd zijn door de coldcaseteams ervaren als belangrijke voordelen die zij in vergelijking met het 'oude' rechercheteam hebben gehad om grondig te kunnen rechercheren op de zaak. Weliswaar is de factor tijd tegelijkertijd vaak ook een belangrijke vijand in coldcaseonderzoek omdat er na de soms vele verstreken jaren cruciale informatie verloren is gegaan. Kwaliteit heeft te maken met de personele samenstelling van een rechercheteam maar ook met de werkwijze in het opsporingsonderzoek. De coldcaseteams kennen vaak een grote professionaliteit dankzij een zorgvuldige selectie van rechercheurs op niet alleen kwaliteit maar ook gedrevenheid. Het onderzoek wordt vaak gedegen en gestructureerd ter hand genomen. De synergie van technisch en tactisch rechercheren is als een specifieke succesfactor in onderzoek naar ernstige misdrijven aan te wijzen: bepaal tactisch wat er technisch onderzocht moet worden.

Goed om te vermelden is dat wij op basis van de kennis en expertise die er in het land aanwezig is een tweetal praktische modellen ontwikkeld hebben die door de teams te gebruiken zijn bij coldcase- en reviewonderzoeken. Deze modellen zijn als bijlagen in het onderzoeksrapport opgenomen.

Positionering van coldcaseonderzoek in de regio
Door de meeste politieregio's wordt op creatieve wijze naar een model gezocht om cold cases incidenteel of structureel de aandacht te geven. Terwijl de meeste regio's vooralsnog op ad-hoc-basis een onopgelost misdrijf opnieuw in onderzoek nemen, beschikken enkele politieregio's over een permanent coldcaseteam dat geheel is vrijgemaakt voor het uitvoeren van coldcaseonderzoek. In steeds meer regio's is een tussenvariant zichtbaar waarbij een vaste kern van rechercheurs aangevuld met wisselende teamleden met enige regelmaat coldcaseonderzoeken

onder de loep neemt. Dergelijke semipermanente teams worden vaak samengesteld binnen de TGO-structuur.

Vanzelfsprekend is een permanent coldcaseteam niet voor elk regiokorps een haalbare kaart en dit geldt zeker voor de kleinere politieregio's. Het recent opgerichte 'Team Review en Cold Cases' waarin naast de politieregio Amsterdam-Amsteland ook de kleinere regio's Gooi en Vechtstreek en Flevoland participeren, maakt het mogelijk dat ook cold cases uit kleinere regio's met enige regelmaat de aandacht krijgen. Zo biedt ook de Noordelijke Recherche Eenheid de mogelijkheid om een permanent coldcaseteam samen te stellen uit de politieregio's Groningen, Friesland en Drenthe. Met dergelijke structuren kan het hoofd worden geboden aan het capacitaire probleem om mensen vrij te maken voor coldcaseonderzoek. Bijkomend voordeel van (semi)permanente teams is een platform voor borging van ervaring en expertise, iets wat eerder verloren gaat bij ad-hoc teams.

Cold cases niet voor niets in de belangstelling

Cold cases staan niet voor niets steeds meer in de belangstelling. Coldcaseteams kunnen profiteren van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van forensische methoden, technieken en verruimde wetgevingen. Daarnaast heeft de recente aandacht voor kwalitatief hoogwaardig opsporingsonderzoek de aandacht voor de aanpak van cold cases en de professionalisering van de opsporing in een stroomversnelling gebracht. Hierbij kan gedacht worden aan ontwikkelingen als de intrede van de TGO-structuur in de korpsen, het werken met professionele verhoorders, nieuwe methodieken als tegenspraak en review en de komst van de Landelijk Deskundigheds Makelaar. Een zeer actuele ontwikkeling is het verspreiden van opsporingsberichten door de politie via het internet (www.opsporingsonderzoeken.nl). Delen uit het dossier van een nooit opgelost misdrijf worden op de website geplaatst. Dit om op een interactieve manier burgers bij een opsporingsonderzoek te betrekken met het doel zo veel mogelijk tips en andere relevante informatie over de zaak te verzamelen. Hoewel nooit alle cold cases opgehelderd zullen worden, is het met de huidige positieve ontwikkelingen mogelijk dat er in de toekomst minder ernstige misdrijven als onopgelost op de plank belanden: de cold case van morgen begint namelijk vandaag.

Onderzoeksrapport

Leiden, Ilse van en Henk Ferwerda. Cold cases
- een hot issue: Toepassing en opbrengsten van
hernieuwd onderzoek naar onopgeloste kapitale
delicten.

Programma Politie en Wetenschap, Politiekunde

nr. 13. | ISBN-13: 978 90 3524 049 0.

Den Haag: Elsevier Overheid, 2006.

*Drs. Ilse M.G.G. van Leiden is sociaal psychologe
en onderzoekster bij Advies- en Onderzoeksgroep
Beke te Arnhem.*

*Dr. Henk B. Ferwerda is criminoloog, politieonder-
zoeker en directeur van Advies- en Onderzoeks-
groep Beke te Arnhem.*

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This includes not only sales and purchases but also any other financial activities that may occur. It is essential to ensure that all entries are properly documented and supported by appropriate evidence.

In addition, the document emphasizes the need for regular reconciliation of accounts. This process involves comparing the company's internal records with the bank statements to identify any discrepancies. By doing so, the company can ensure that its financial statements are accurate and reliable.

Furthermore, the document highlights the significance of maintaining up-to-date financial statements. These statements provide a clear and concise overview of the company's financial performance over a specific period. They are essential for making informed decisions and for communicating the company's financial health to stakeholders.

Finally, the document stresses the importance of seeking professional advice when needed. Accountants and financial advisors can provide valuable insights and guidance to help the company navigate complex financial issues and ensure compliance with applicable laws and regulations.